

“No faig només exploració psicològica sinó, diguem la paraulota, metafísica”

Enric Virgili (Barcelona, 1965), autor dels llibres de poesia *Mamut* i *Peu de rei*, publica a Empúries la seva primera novel·la, *Betum*.

—El protagonista del vostre relat tendeix a l'abstracció. És una persona o la idea d'una persona?

—Les dues coses. Perquè una idea funcioni s'ha d'encarnar i per això el presento com una persona viva, malgrat la seva ambigüitat i disgregació, malgrat que camina cap a estadis irrealis. Viu o mort, no se sap ben bé. I tot i aquesta dispersió crec que es pot veure com a persona, no només com una idea, com un artífici literari. Ara bé, no és cap biografia. Per tant, en aquest sentit sí que es podria entendre com una visió de l'existència en general. Hi ha detalls concrets que no arriben a individualitzar l'individu però li donen individualitat i això impedeix que sigui un personatge abstracte.

—Sembla que parlem de la impossibilitat de copsar la realitat, però aquesta mancança curiosament permet veure les coses amb més claredat, i permet descriure millor l'essència de la condició humana.

—Sí. Però parlar d'això em fa una mica d'angúnia. Pot semblar pretensions materialitzar el que en el llibre només està suggerit. Perquè fins i tot es traspassa la línia entre la vida i la mort. No es tracta només d'un llibre que fa una exploració psicològica, sinó, diguem la paraulota, metafísica.

—En primer lloc, i podríem haver començat per aquí, sembla que l'autor ha volgut trencar amb el convencionalisme narratiu, en dos terrenys: en la versemblança de les situacions i en el llenguatge, ple de paraules i adjectius sorprenents, sorprenents no per rebuscats, sinó perquè estan usats en contextos nous.

—Voluntat de trencar per trencar, no hi és. Tampoc la de sorprendre ni *épatar*, cosa que ja s'ha dit d'altres llibres meus, com si fos l'únic objectiu meu. Això m'ha permès veure que no se m'entenia, que se n'han fet lectures superficials. El meu llenguatge no és exhibicionista ni té cap voluntat de trencar res. Només vol tenir la força suficient per arrossegar el lector fins al final.

Enric Virgili publica a l'Editorial Empúries el llibre *Betum*. És la seva primera novel·la.

—La força dels detalls és una de les claus de la novel·la. En concret, la relació del personatge amb els objectes.

—Cal que el relat sigui dens. Però no és un somieig vague, eteri o evanescent; hi ha una història, que sempre s'ubica en una situació ambigua, sense ser gratuït el que passa, i mai confús. Si el llibre funciona és perquè les escenes suggerides, tot i quedar ambigües, no són confuses. Sempre amb el dubte sobre si realment ha succeït. Al lector el llibre se li ha de fer gruixut, encara que sigui prim.

—El llibre podria ser kafkià però no ho és gens, perquè el personatge no pateix cap angonya, tot i que la seva relació amb la realitat és inquietant.

—Res a veure. Funciona d'una altra manera. Aquí el sentiment de culpa és llunyà. El personatge no pateix cap trauma. No materialitza cap patiment. No en parla perquè no parla amb ningú, i és tan solitari que sembla que està

a punt d'extinció. El que està viu és el llenguatge. Tot i la visió de l'existència que es dona en el llibre, el llibre és alegre.

—L'adjectiu, en aparèixer en context insòlit, es fa irònic.

—Sí. Hi ha ironia i sarcasme. Cal que una escena dramàtica acabi amb el somriure del lector.

—El protagonista es capfica per coses banals i això el fa ridícul, no?

—El tràgic i el ridícul van de braçet. Aquest capficament per coses banals fa més estrany que no es capfiqui per coses més greus.

—Per què acosteu i allunyeu el personatge del lector?

—Per diversos motius. Un, pel ritme, que no pot ser sempre homogeni. Has d'evitar que un personatge com aquest que no et fa sentir especialment còmode, et pugui aclaparar. Si hi hagués una distància fixa no hi hauria prou marge per sorprendre el lector. Així hi ha moments que el personatge pot ser més ridícul i d'altres, més entranyable. I les situacions sòrdides es poden alternar amb les més lleugeres. També intento que en aquest joc d'acostament i allunyament el lector no acabi sentint-se segur del tot.

Lluís Bonada